

ASMAKA7

Klasik Batı Edebiyatı Fanzini

Aralık 2021 Sayı: 7

Baratinski

İçindekiler

- Yevgeni Abromoviç Baratinski (Rus Edebiyatı)
- Baratinski, Seçme Şiirler
- Mikulas Dacicky (Çek Edebiyatı)
- Mikulas Dacicky, Heslov'lu Dacicky'nin Anıları'nın
Önsözü ve Bir Şiir

YEVGENİ ABROMOVIÇ BARATINSKİ

Hayatı ve Eserleri :

Baratinski, 19 şubat 1800'de, Tambov eyaletindeki, Mara kasabasının Vyazhla köyünde doğar. Soylu bir aileden geliyordu. İlk eğitimini, evde annesinden ve Borgeze adındaki İtalyan öğretmeninden aldı .Borgeze , öğrencisini Fransız edebiyatı ile tanıştırır ve onda güzellik kavramının oluşmasını sağlayarak, klasik İtalyan sanatına karşı bir istek uyandırır.

1808'de, aile Moskova'ya taşınır. 1810 yılında ise, baba Abram Andreyeviç ölür. Bunun üzerine, anne çocuklarını alarak Mara'ya döner. Baratinski, 1812'de, öğrenim görmek üzere Petersburg'a gönderilir. Buraya geldikten 6 ay sonra, "Soylu Gençler Topluluğu" adlı yatılı okula girer. Bu tarihlerde, ilk dizelerini yazmaya başlar. Şiirleri Fransızcadır.

1816'da, okulda, kendilerini Schiller'in oyunlarındaki karakterlere benzetmeye çalışan, bir grup gençle arkadaşlık kurar. Bu grupla birlikte çeşitli şakalar yapan Baratinski'nin adı, 500 Ruble ve bir enfiye kutusunun çalınması olayına karışır. Bu olaya, imparator el koyar. Onun okuldan atılmasını sağlar ve herhangi bir devlet dairesinde çalışmasını yasaklar. Sadece, askerde hizmet edebilecek, ancak, er rütbesinden yüksek bir rütbeye sahip olamayacaktır.

Bu karar üzerine, Baratinski'nin psikolojik durumu bozulur. Uzun süre hastalanır ve iki kez intihar girişiminde bulunur. Bu durum, onun şiirlerine yansır. Bu şiirlere, melankolik bir hava hakimdir. 1818'de, aralarında; Puşkin, Delvig ve Kyukhelbeker'in de bulunduğu lise çevresiyle tanışır.

Baratinski'nin annesi, onun askerlik yapabilmesi için devamlı girişimlerde bulunmaktadır.1819 yılında, bu istekleri kabul edilir ve Baratinski, gönüllü olarak askere yazılır. Bu arada, Delvig ile aynı eve taşınır. Delvig onu; Puşkin ve Zukovski'nin öncülüğündeki Petersburg'un en önemli edebiyat çevreleriyle tanıştırır. Ayrıca, Davidov ve Gnedich ile de tanışır. Bu arada şiir yazmaya devam

etmektedir. Bunların bir bölümü, Davidov'un , 1819'un sonlarında çıkardığı "Edebi Gazete" de yayınlanır.

Aynı yıl, Yegerski muhafız alayına katılır. 1820'de astsubaylığa yükselir ve Finlandiya'da bir garnizona gönderilir. 1824'te, Zukovski, Vyazemski ve diğer dostlarının yardımıyla, teğmenliğe atanır. Bir süre sonra, Moskova'ya geri döner. Baratinski, 1826'da, sadık ve akıllı olan, ayrıca, kendisine kariyeri boyunca, gerek eleştirmen gerekse de editör olarak her zaman yardımcı olan tümgeneralin kızı Nastasya Lvovna Engelhardt ile evlenir. Aynı yıl, imparatorudan izin alıp ordudan ayrılır. Ailecek Moskova yakınlarındaki Muranovo'ya yerleşirler.

Aynı yıl, "Eda: Finlandiya'nın Öyküsü" ve "Şenlikler: Uzun ve Betimsel Bir Şiir" adlı eserlerini yayınlar. Eda, anlatı şiiri türünde bir eserdir ve kahramanı, Eda adında Finli bir kızdır. 1827'de, ilk yazdığı şiirlerinin bir derlemesi Moskova'da yayınlanır. Bu arada, bir devlet memuriyetinde, toprak ölçümcüsü olarak çalışmaya başlar ve zamanının bir bölümünü, bu iş için gezerek geçirir. Bu yüzden, eşinin ailesine ait olan, Moskova ve Mara'daki evlerde dönüşümlü olarak yaşamaya başlar. 1828'de, "Balo" adlı anlatı şiirini yayınlar. "The Moscow Herald" ın yayınlanmasında görev alır. Aynı yıl, devlet memuriyetinden ayrılır.

Baratinski, 1829'da, en önemli anlatı şiirlerinden biri olan "Cariye" yi yazar. Bu şiir, 9 bölümdür. Şiir, daha sonra, 1842'de yeniden düzenlenerek, 8 bölüm halinde ve "Çingene" adıyla yazılır. Puşkin tarzında olan bu şiirde, Sarah adlı çingene bir kızla nikahsız yaşayan, genç Elezkoi' nin öyküsü anlatılmaktadır. Elezkoi, Sarah ile birlikteliği sürerken; Moskova yakınlarındaki bir fuarda, amcasıyla dolaşmaya çıkan, Vera adındaki bir kıza aşık olur. Elezkoi, Vera'yla tanışmak için fırsat kollar. Bir maskeli baloda onunla karşılaşır. Ona aşkını anlatır ve kızdan karşılık görür. Bu arada, Sarah, Elezkoi'deki değişiklikleri fark etmiştir. Elezkoi, Vera'yı kaybetmemek için, onunla evlenmeye karar verir ve bu düşüncesini Sarah'a açıklar. Sarah, son bir içki içmeyi önerir. Yaşlı bir çingenenin getirdiği içkileri içtikten sonra, Sarah, Elezkoi'ye sarılır. Ancak, Elezkoi'nin öldüğünü fark eder. Yaşlı çingene, Elezkoi'nin içkisine zehir koymuştur. Vera,

Elezkoi'yi uzun bir süre bekledikten sonra, evinin yolunu tutar. Sarah ise, çingene kanının verdiği taşkınlıkla aklını yitirir.

Şiir, Byron'ın Rusya'daki hayranları arasında moda olan, romantik ve melankolik bir tarzda yazılmıştır. Baratinski de, Byron'dan etkilenmiş Rus romantizmini simgelemektedir. Yazar, şiirde, insan duygularını, çözümleyici bir yaklaşımla ele alır. Şiir, kaba ve bayağı olduğu gerekçesiyle, zamanın eleştirmenlerinin saldırısına uğrar. Baratinski ise, ahlaksızlıkla suçlanır. Tüm bu acımasız eleştirileri önceden sezen Baratinski, esere; önsöz yerine, bir savunma yazısıyla başlar ve bu yazıda, edebiyatta ahlaksızlık olgusunu işler.

Rus eleştirmen Belinski, bu şiirin temelini sağlam olduğunu ve şiirde, güzel nitelikler olduğunu; ancak, şiirin bütününde, denge unsuru olmadığını ya da eksik olduğunu söyler. Sarah'a, yaşlı bir çingene tarafından verilen içkide zehir olduğunu, şiirde tam anlamıyla vurgulanmadığı görüşündedir. Puşkin, Baratinski'nin bu eserini, bir başyapıt olarak değerlendirir. Baratinski, 1832'de, başyapıtlarından bir diğeri sayılan "Goethe'nin Ölümü Üzerine" adlı şiirini yazar. Belinski'ye göre, şiirin dizeleri çok güzel olmasına rağmen, düşünce yapısı bulanıktır.

Baratinski, 1832'de, Kireyevski ile birlikte, paradoksal felsefi bir misyonu olan, "The European" gazetesinde çalışmaya başlar. Gazetenin misyonundaki paradoks, batı etkisindeki Rus kültürünü, batı tarzı aydınlanma yöntemiyle korumaya çalışmasındandır. Ancak, bu etkinlik, imparatorluğun sansürcülerini harekete geçirir ve gazetenin yayını durdurulur. Bir yıl sonra, aynı grup, aynı amaçla, "The Moscow Observer" isimli gazeteyi çıkarırsa da, sonuç aynı olur ve bu gazete de, bir önceki gibi kapatılır. Baratinski de, Kireyevski ve onun bağlı olduğu Slavseverlerden uzaklaşmaya başlar.

1835'te, Baratinski'nin ikinci şiir kitabı çıkarsa da, edebiyat dünyasında hiç bir etki uyandırmaz. Bu arada, Baratinski eşinin mal varlığını yönetir bir süre. Daha sonra, 1840 yılında, Petersburg'a gider. Burada, Zukovski, Vyazemski ile tekrar buluşur ve Lermontov ile tanışır. 1842'de, çok az dikkat çeken küçük şiir kitabı, "Alacakaranlık" yayınlanır. Pleb partisinin genç gazetecileri, ilgi görmeyen son kitapları dolayısıyla şairi alaya alır. Böylece, onun

karamsarlığı bir umutsuzluğa dönüşür. 1843'te, Baratinski Avrupa'yı dolaşır. Paris'te, edebiyat çevrelerine girer ve buradaki Rus göçmen topluluğunun beğenisini kazanır. 1844'de, gezi için Napoli'ye giderken, yolda, en güzel şiiirlerinden biri olan, "Buharlı Gemi" yi yazar. Daha sonra, Napoli'ye gelen Baratinski, 11 Temmuz günü aniden ölür. Cenazesi, ertesi yıl Petersburg'a getirilerek, Aleksandr Nevsky manastırına gömülür.

Sanatı :

Baratinski'nin ilk şiiirleri, bir mükemmellik modeli olarak gördüğü Puşkin'den farklı yazmaya yönelik bilinçli çabalarla doludur.. İlk uzun şiiiri olan Eda bile, Puşkin'in Kafkas Tutsağı'ndan esinlenmesine rağmen, gerçekçi ve sade bir üsluba bağlı kalır. Duygusal bir dokunuş olsa bile romantizmden uzaktır. Baratinski'nin şiiirler, Puşkin'inkinin yanında puslu görünen harika bir kesinlikte yazılmıştır. Betimleyici pasajlar en iyileri arasındadır. Finlandiya'nın sert doğası Baratinski'ye özellikle ilham vermiştir.

1820'lerden kalma kısa şiiirleri, mısraların soğuk, metalik parlaklığı ve tınısıyla ayırt edilir. Rus şiiirindeki her şeyden daha kuru ve nettirler. Bu döneme ait şiiirleri arasında, Anakreontik ve Horatius tarzı, bazıları türünün başyapıtları olarak kabul edilen, hafif parçalar ve hassas bir duygunun parlak bir nükte ile bezendiği aşk ağıtları yer alır.

1829'dan sonra yazdığı tüm kısa şiiirlerini içeren olgunluk döneminde Baratinski, bir düşünce şairidir. Belki de, 19. yüzyılın tüm şairleri arasında, şiiir malzemesi olarak düşünceyi en iyi şekilde kullanan kişidir. Bu onu, genç çağdaşlarına ve şiiiri duyguyla özdeşleştiren yüzyılın sonraki dönemlerine yabancılaştırmıştır.

Baratinski'nin tarzı klasiktir ve önceki yüzyılın modellerine dayanır. Yine de düşüncesine, en kısa ve en yoğun ifadeyi verme çabasında, bazen katıksız sıkıştırma yüzünden belirsizleşir. Diğer şeylerin yanı sıra, Baratinski, manzum olarak, yan cümleler ve

parantezlerle genişletilen, karmaşık cümlelerin ustası olan, ilk Rus şairlerinden birisidir.

Baratınski, zihinsel yaşamın daha ilkel bir kendiliğindenliğinin ardından, doğa ile daha eksiksiz bir birliğin peşindeydi. İnsanoğlunun doğadan uzaklaşan kararlı, amansız hareketini gördü. Daha organik ve doğal bir geçmişin özlemi, Baratınski'nin şiirinin ana motiflerinden biridir. Bunu, her nesilde doğanın çocuğu olarak büyüyüp, kendini endüstriyel kaygılara daha çok kaptıran insan topluluğu arasındaki uyumsuzlukta simgeliyordu. Şairin, kendisine yönelen tek tepkinin, kendi kafiyeleri olduğu, modern dünyadan giderek uzaklaşması bundandır.

Ona göre, sanayileşmiş ve makineleşmiş insanlığın geleceği, parlak ve görkemli olacak; ancak, evrensel mutluluk ve barış, şiirin tüm yüksek değerlerinin kaybedilmesi pahasına satın alınacak. Kaçınılmaz olarak, bir entelektüel arınma çağından sonra, insanlık hayatı özünü kaybedecek. Sonra, dünya ilkel durumuna geri dönecek.

Baratınski, felsefi bakımdan, derin anlamlarla yüklü, umutsuz ve karamsar yapıtlar vermiştir. Çoğunlukla, felsefi ve estetik temalar üzerinde yazdığı son dönem şiirlerine, karamsarlık egemendir. O çağlarda, Rus şiirinde egemen olan; içli, umutsuz ve melankolik hava, Baratınski'nin yapıtlarında en güzel örnekleri bulmuştur.

Bu felsefe, onun derin mizaç melankolisi ile ittifak kurarak, Leopardi dışında karamsarlık şiirlerinde hiçbir şeyle karşılaştırılmayacak ölçüde olağanüstü heybetli şiirler üretmesine neden olmuştur. Bu, uzun karamsarlığa övgü, ezici görkem, belirgin bir kişisel aksanla da olsa, klasisizmin muhteşem bir retoriğidir.

Puşkin'in çağdaşı olan Baratınski, o yılların ikinci büyük şairi olarak kabul edilmiştir. Özellikle, olgunluk dönemi yapıtlarında, Puşkin'in gösterdiği yoldan ayrılmak ve yepyeni bir şiire yönelmek isteyen şair; biçim yönünden, klasik görüşü savunmuş ve düşünce ile duygunun, yüksek düzeyde gerçekleşen bir bileşimini ortaya koymaya çalışmıştır. Dil üzerinde, sürekli olarak laboratuvar çalışmaları yapan Baratınski, üslubuna, en keskin ve sağlam biçimi vermeye çalışmıştır.

Çağdaş toplumun, insanı ezen ve karamsarlığa sürükleyen yanlarını da betimlediği için; 19. yüzyıl şairleri arasında, gelecek kuşaklara en yakın olan şairlerden biri olma niteliğine sahip olmuştur. Absürdlüğün ve nihilizmin şairi olan Baratınski hakkında, Puşkin şunları söylemektedir : “Baratınski, en iyi şairlerimizden biridir. Şiirlerindeki uyum, üslubunun canlılığı ve yeniliği, anlatımının kusursuzluğu; biraz beğenisi ve duyguları olan herhangi bir kişide, çarpıcı etkiler yaratacaktır.”

Kaynakça :

From The Ends To Beginning İlya Kutik-Andrew Wachtel (A Bilingual Anthology Of Russian Verse)

Tambov Region Is A Motherland Of Baratynsky V.G. Shpilchin-M.A. Klimkova

Ana Britannica Ana Yayıncılık 1986

Büyük Larousse Gelişim Yayınları 1986

Türk Ansiklopedisi Milli Eğitim Yayınları 1946

Sosyalist Kültür Ansiklopedisi May Yayınları 1979

Edebiyat Bilimi Gennadiy N. Pospelov Bilim Sanat Yayınları 1984

Şiirlerinden Seçmeler:

Bir Albüm İçin Dizeler

Bir mezarlığı anımsatıyor albümün yaprakları,
Herkes'e açık bir ev kapısı gibi;
Anımsanmayı hak edenlerin,
Görüntüleriyle dolu her sayfası.
Evet, insanların -kutlu olsun ruhları-
Burada da, orada da aynı,
Yaşama umutları ve hüküm günü korkuları.
Ama, benim -yine de buradayım-
Ne umudum var yaşamaktan,
Ne de fani korkularım,
Bu yüzden de, gönlümce rahatım.
Bu sayfaya sadece,
Adımı yazıyorum sessizce.
Bir filozofum ben ve bilgeyim,
Ancak, bir hiçim senin gözünde.

Ayrılık

Ayrıldık, kısa bir süre için, yaşam mutluluktu.
Kısacık bir süre için, güzelmiş gibi göründü, hepsi bu.
Bundan böyle, duymayacağım aşkın hiçbir sözünü,
Solumayacağım onu, tatmayacağım eriten öpüşünü.
Hepsine sahiptim eskiden, bunlardan yoksunum şimdi
Yeni başlamıştı düşüm -bak, bitiverdi işte!-
Bir zamanlar sürdüğüm mutlu yaşam yok artık;
Elimde kalansa, yalnızca keder ve umutsuzluk.

Düşünce

Ey düşünce! Sendedir, çiçeğin yok oluşu ve muştusu.
Diriyken henüz, nasıl da cezbeder pervaneyi,
Gönençli arıyı, kelebeği.
Tutkuyla sarılır ona tatarcık,
Övgüler düzer yusufçuk.
An gelip de kaybolunca güzelliği,
Sarkınca solgun taç yaprakları;
Nereye gitti arı, ya kelebek, tatarcık hani?
Artık gereksinimi kalmadı ona hiçbirinin,
Ne çabuk da unutuverdiler onu hepsi.
Ama, şu işe bak ki,
Yeni bir çiçeğin gelişini muştuluyor,
Onun düşen tohumu.

Düş Kırıklığı

Baştan çıkarmaya çalışma beni ne olur,
Sevecen aşkın gecikmiş karşılığıyla.
Kalbim, kolayca kapıldığı ayartılara,
Kanmaz artık, inan hepsi boşuna.
Boş sözlerin yaraladı, üzdü beni;
İnanamam sözlerine, inanamam aşkına.
Beni aldatmış olan düşlere,
Veremem artık kendimi.
Kör öfkemi içime gömdüm, bırak orada kalsın,
Vazgeç, geçmişin küllerini karıştırmaktan.
Bırak, bu bezgin adam,
Derin uykusundan uyanmasın!
Tatlı tatlı uyukluyorum,
Boş umutlardan kendimi sakınıyorum,
Unuttum hepsini!
İncinmiş bir karmaşa kaldı geriye,
Aşkını uyandıramazsın artık içimde.

İnanç

Hayır sevgilim, söylenenlere bakma sen;
Yalnızca senin için soluk alıyorum, yaşıyorum ben.
Üzerimdeki gücün azalmadı zamanla,
Arttı aksine, yeminle!
Çiçeklerimi başka ayaklara serdiysem de,
Senin hayalini taşıdım hep kalbimde.
Başka Tanrılara taptıysam da,
Sana olan inancımı hep sakladım içimde.

.....'e

Kınamanın acı safrasından korkma,
Övgünün hoş kokulu balından kork!
Nice ozanlar aşırı övülmekten,
Yorgun düşmüşlerdir çok kereler.

Zaman geçer, zevkler değişir,
İnsanların vefasızlığına dayanamazsın.
Sonra, esin perini; bunaltıcı,
Yapma çiçeklerle karşılırsın.

Bağışla beni bilge, bağışla beni üstat,
Yüksek sesle söylüyorum, öfkemi ve kederimi.
Bin bir sitemle takıyorum başına,
Defne dalından çelengini.

Ateşli bir süvari sürerse,
Nefesi kesilebilir Pegasus'un bile.
Ola ki, bir eleştirmenin kırbacı,
Hafifçe paylarsa seni gücenme!

Delvig'e

Delvig, saf mutluluğu bulmayı,
Boşuna umuyoruz bu yaşamda.

Tanrılar paylaşmaya yanaşmıyorlar onu;
Prometheus'un çocuklarıyla.

Çaldığı ateşle, insanlığa yardım etmeye
Kalkıştı, gözü pek olanımız,
Hiçe sayarak Tanrıları. Korkunç bir cezaya
Çarptırıldık, saymadığımızdan kutsal olanı.

Kötü kaderimiz şu ki, mutsuz süreceğiz,
Ömrümüzün sayılı günlerini.
Var olmanın acısını bağrımıza basacak ve
Ölümün sevecen kollarından, sakınacağız kendimizi.

Amansız çaresizliğin, amaçsız köleleri!
Ey, despot kaderin kör köleleri!
Bu talihsiz yaşam eziyor bizleri; maddi
Zorunlulukların acımasına bağlıyız, doğaldır ki.

Ancak, kutsal ateşten doğduk biz,
Unutmadık yine de, gökler evimiz.
Bitimsiz bir mutluluk özlemiyle,
Cennetimizi arıyoruz göklerde.

Boşuna! Bu uzak sürgün, bizim kaderimiz!
Parıldarken güzel gökyüzü üstümüzde,
Burada, çürümeye yüz tutmuş bu dünyada,
Ömür tüketiyoruz gereksizce.

Evimiz, erişebileceğimizin üzerinde, tıpkı Tantalus!
Serin sular içinde susuzuz.
Kalplerimiz, kutlu göğün ellerinde,
Eriyip gidiyoruz mutluluk özlemiyle.

Novinskoye

Gülümsedi kadın ve şairi,
Gönüllü avı olmaya çağırdı böylece.
Gözleri parladı adamın, karşılığında;

Ama, bakışından geçen aşk değil,
Göz alıcı ışığıydı düşüncenin.
Bir güvercin kadar hafif düşüydü,
Uyanan imgeleminin;
Aşk için değil, şiirsel esin için,
Apollon'un gönderdiği.

Öpücük

Bana verdiğin o küçük ve tatlı öpücük,
Avutuyor beni düşümde hala;
Gürültüsünde günün, sessizliğinde gecenin,
Dokunuşunu hissediyorum, dehşetini teninin!

Uykuya bırakıyorum kendimi, kapayıp gözlerimi
Ve seni düşünüyorum, seni ve sonsuz sevinci.
Ah, aldaticı neşe! tatlı düş bitiyor,
Aşk yorgunluğu kalıyor geriye.

Yıldızlar

Bilirim, hangi yıldız benimdir. Bilir
Ve doldururum kadehimi,
Köpüklü şarapla ağzına kadar,
Eskiden olduğu gibi.
Dünyevi dertlere, kötü kadere,
Güler geçerim inadına;
Süzülerek yükselir ruhum,
Ta uzaklardaki samanyoluna!
Ama değince dudaklarıma,
Ah, o kadının dudakları aşkla!
İşte, o an gerek kalmaz,
Ne gökteki yıldızlara, ne de ay şarabına!

Şelale

Çağla, koca nehir! Selam olsun sesine!
Bitmesin bu akış! Çağla ve gürlle!
Sonsuz çağıltın karışıp birleşsin,
Vadideki yankıların müziğiyle.

Rüzgarın ıslığının ardında,
Çamların salındığını duyuyorum çıtırtılarla.
Hava da bu fırtınalı günde,
Vahşi çağıltınla uyum içinde.

Nedendir, kendimden geçmiş bir halde ,
Görkemli akışına kulak kesildim böyle?
Neden böyle ürperiyor göğsüm,
Güçlü bir önseziyle?

Köpükler içindeki bu derin uçuruma,
Dikilmiş bakıyorum büyülenmişçesine;
Kaçırılmak istemiyorum sanki,
En küçük bir sesi bile.

Çağla koca nehir! Selam olsun sesine !
Bitmesin bu akış ! Çağla ve gürlle!
Sonsuz çağıltın karışıp birleşsin,
Vadideki yankıların müziğiyle.

Bir Portreye Yazıt

Şu çizgilere bakın, nasıl soğuk,
Nasıl da cansız bu yüz!
Eski coşkuların yine de,
İzlerini taşıyor çizgilerinde.
Sarp kayalardan akan bir şelaleymiş,
Sanki, öylece donup kalmış,
Dehşetli çağıltısından eser yok ama,
Akışının görkemi duruyor yerli yerinde!

Orta Yaşında Baratinski

MIKULAS DACICKY

Hayatı:

Soyadı, Dacicky z Heslov olarak da bilinen Dacicky, 1555'de, Prag'ın güneydoğusundaki küçük bir madencilik kasabası olan, Kutna Hora'da doğar. Babası Ondrej Dacicky, işadamı ve belediye başkanıdır. Mikulas, babasının ikinci eşi olan Dorotha'dan doğmuştur. Ailesi epeyce varlıklı olduğu için, iyi bir eğitim alır. Önce, Kutna Hora'daki Yüksek Kilise Okulu'na gider. Sonra, Kladruby Manastırı'na gönderilir. Burada, Latince ve edebi sanatlara ilaveten hukuk ve ekonomi okur. Eğitimi dışında, eskrim ve binicilik dersleri alır. Bütün Avrupa'yı dolaşır. 15 yaşındayken babası ölünce, Kutna Hora'ya döner. Bazı tarihçilerin savlarına göre, içki ve kadın düşkünüdür ve çılgın partiler düzenlemiştir. Kutna Hora sakinleri, onun ve arkadaşlarının, gecenin bir yarısı ya da sabaha karşı kasabaya gelişlerinden yakınmaktadırlar. Kimi tarihçiler de, onun, iyi bir vatansever ve sadık bir Protestan olduğunu söylemişlerdir. Aslında, her iki görüşte de haklılık payı vardır.

Dacicky, eskrimi çok sevmektedir ve bu yüzden, birçok dövüş yarışmasına katılır. Ancak, 1582'de, bu yarışmalardan birinde, Kolowrat'lı bir soylu olan Felix Novohradsky'yi öldürür. Ancak, onun dul eşi ile anlaşınca, birkaç yıl hapisle kurtulur. Dacicky, 1590'da, Alzbeta Mladkova ile evlenir ve zor da olsa hayatını bir düzene sokar. 1610'da, karısı vefat eder. Kutna Hora'daki gümüş madenciliği azaldığı için, babasından kalan maden artık gelir getirmemeye başlar. Bu arada, ülkesindeki politik ve ekonomik koşullar ile yıllarca süren dinsel savaşların yıkımı, onu rahatsız etmektedir. Bir kayda göre, vebaya yakalanır. Yazar, 25 eylül 1626'da, Kutna Hora'da vefat eder ve buraya gömülür.

Eserleri:

Dacicky'nin en önemli eseri, "Heslov'lu Mikulas Dacicky'nin Anıları" adını taşır. Eser, 1878'de Prag'da basılır. Vakayiname tarzındaki bu eser, 1278-1571 tarihleri arasını kapsamaktadır. Bu vakayinameyi aslında, Dacicky'nin büyük dedesi, Prachnany'li Bartos yazmaya başlamış; sonradan dedesi Prachnany'li Mikulas, sonra da babası Ondrej Dacicky esere devam etmiştir. Dacicky, eseri yeniden düzenlemiş, sözlü gelenek deyimlerini eklemiş, dikkate değer bir ciddiyetle, felsefi ve tarihsel kavrayışla ve olgusal doğrulukla geliştirip, kendine özgü tarzı vermiştir. Eser, Bela Hora (Akdağ) savaşından önceki döneme ait, çok önemli bir tarih belgesi niteliğindedir. Yazar, Çek ülkesinin durumunu betimlerken; Çek krallığının geleceği hakkında, bakış açısını da sunar. Eser, Bohemya geleneklerine olan bağlılığı da dile getirir. Eserin kahramanı olan, yaşlı ve yoksul düşmüş şövalyenin başına gelenler, okuyucuyu üzüntüye boğar. Şövalyenin kişiliğinde, vatanına bağlı yurttaşların, içten duygularına yer verilir.

Yazarın diğer bir eseri, "Karnaval Trajedisi" ismini taşır. Eser, gençlere arasındaki karnaval kutlamalarını anlatır. Karnaval oyunları geleneği hala yaşamakta ve yeni oyunlar yaratılmaktadır. Karnaval eğlencesini renkli bir şekilde betimler. Ziyafet, dans ve ara sıra çıkan kavgalar. Ana karakter halk ya da öğrenci kompozisyonları Bacchus'a benzer. Diyaloglarda, bebekler, şeytanlar, Yahudiler ve aptallar gibi 15 ayrı karakter vardır. Yazar diyalog biçimini, olasılıkla, kompozisyonların zıt isimlerini vurgulamak ve doğrudan konuşma yoluyla, karakterlerin daha canlı bir ifadesini elde etmek için seçmiştir. Bazı karakterlerin son derece gerçekçi özellikleri vardır.

Dacicky, 1620'de, "Çıplak Gerçek" adlı eserini yazar. Bu eser, 16. yüzyıl sonu ile 17. yüzyıl başında ülkeye egemen olan, düşünce sistemini yansıtır. Kitap, Dacicky'nin vatanseverliğinin ve Katolikliğe olan düşmanlığının iyice belirdiği, yergisel bir şiir kitabıdır. "Cyrano de Bergerac"'ı anımsar, insan onu okurken. Öylesine hoş bir kitaptır ki, tuhaf ve alegorik diyalogların güzelliği, ansızın dinsel kantolarla birleşir. Kimi yergisel bölümler, ahlakçı tavırlara bürünür. Kuru

ve yavan Őirler ise, her Şeye rağmen, içten bir vatanseverliği ęaęrıŐtırır ya da Protestanlığa bağlılığı yansıtır.

Kaynakęa:

- Histoire de la Litterature Tcheque H. Jelinek 1930
- Cesky Dialog Marie Dolansky
- Mikulas Dacicky Josef Veseli
- Türk Ansiklopedisi Milli Eğitim Yayınları 1946
- Sosyalist Kültür Ansiklopedisi

Dacicky ve Arması

“Heslov’lu Dacicky’nin Anıları” adlı eserin önsözü

Bu önsözü, kim samimiyetle okumak isterse, gerçek ve adalet dışında, onun yüksek bilgeliğini kabul edeceğim. Tanrı’nın nimetlerini bilen ya da onları ölçüye vurmak istemeyen, başkasını kıskanmasın, iyi insanları üzmesin.

Biz insanlar, Tanrı’nın yarattıkları; akıl, bellek, konuşma, sanat vb. olmasaydı, dünyada hayvanlardan ve kötü putperestlerden başka bir şey olmazdık. Ancak, başlangıcı ve sonu olmayan her şeyin yaratıcısı, vericisi ve efendisi her şeye kadir Buoh; durdurulamaz, bilinemez ve öngörülemez bilgeliği ile her şeye gücü yeten, iyiliği gereğince, sonsuza kadar kalıp kalacak olandır. İnsanı, kendi sözleri haline getirir. O, Kutsal Üçlü’de bölünmez Rab Tanrı, yaratıcımız, her zaman onur, şükran ve övgü ile andığımız, emirlerini veren, her şeye gücü yeten olarak biliyoruz. Tanrı’dan gelen diğer armağanların yanı sıra, bir yabancının hayatını tartmak için Buoh’un ödünç verdiği yedi özgür sanat ve buna bağlı olarak çeşitli zanaatlar öğretilir. Aynı zamanda, Tanrı’nın bir armağanıdır bu. Tanrı bilgisinin yazılı bir anlayışı ile böylece, Tanrı’nın iradesini ve emirlerini bilmenin, ondan gurur ve övgüyle söz edip, onurlandırabilmemiz için gereklidir de bu. Böylece insan ırkı, özellikle Hıristiyanlar için, düzgünce bu dünyadaki geçmiş öyküleri yazmak ve basmak, onları torunlarına bırakmak yararlıdır. Böylece Tanrı’nın iradesine göre birbirimize yardım edebiliriz ve iyi bir şekilde, kendimizi Hıristiyan olarak yüceltebiliriz.

Atalarımızın, peygamberler, havariler, Evangelistler vb. olduğunu kim yadsıyabilir? Sözü geçen hatırat ve sanat eserlerinde, nereden geldiğimizi, kurtuluşumuzun ne olduğunu, neleri bilebileceğimizi, Tanrı’nın ruhu ve sanatlarıyla bahşedilmiş daha birçok doktrini, onlarda bulabiliriz. Ya gelecek hayatlar ne gösterecek? İlahiyatçıların onlara ne öğreteceği, hastaların hangi doktorlara göre iyileşeceği, astronomların neye göre soracağı, hangi hukukçuların neye göre yargılayacağı vb. nasıl şekillenecek? Şanlı atalarımız nereden geldi, soylular nasıl küçük düşürüldü ve alçaklar nasıl yüceltildi? Kim ne yaptı ve geride ne bıraktı? Tanrı iyiyi nasıl korudu, kötüyü nasıl

cezalandırdı? Kötülükten kaçınma, iyiye, soyluya ve kurtarıcıya bağlılık ve takip için tüm bu örneklerden, kendimiz ve Buoh'un Tanrısallığının her şeye kadir emirlerini Musa aracılığıyla İsrail halkı ile birlikte, işaretlerini alabiliriz. Bu nedenle, kişinin komşusunun iyiliğini ve adaletini sağlaması için vakayinameleri, birbirine aşına olan şeylerin hatırasını bırakması uygun, iyi bir şeydir ve yararlıdır.

Birçoğunun yazılı haklara, insanın belleğine; tanıklıkları, dünyanın düzgün bir şekilde çoğalmasını, evliyken akitlerini, namusunu, iyiliğin ve doğruluğun adını ve masumların hakkını savunmasını, kötü inanç ve şüphelerden çıkması için çabalamasını kaydetmesi doğaldır. Böylece masum Mordekay bile, Kral Ahaşveroş'un önünde, Amon'un kendisi için hazırladığı ve daha sonra kendisinin asmak zorunda kaldığı darağacından, vakayinameleri okuyarak, Hester kitabının ilk bölümünde bildirdiği gibi, serbest bırakılır. Özellikle her yaştan insan için, sadece kafaya ve belleğe yazılan, basılı bir not olmayan şeye, her zaman tahammül edilemez. O şey zamanla ölür, ama en azından geriye kalan bu tür kalıntılar ölümden sonra, atasözüne göre, sanki bir topun ipinden kurtulması gibi, onların bilmedikleri şeyler soruşturulup düzeltilerek, yavrularımıza hizmet eder hale gelir ve böylelikle gelişiriz.

Verba volant, scripta manent (Söz uçar, yazı kalır). O zaman herkes, kendisinin sadece iyi adının ve dürüst davranışının belleğe alınmasını, sonra kötünün ve kötülüğünün görmezden gelinmesini ve gizlenmesini ister. Doğamız gereği tabi olduğumuz ve Buoh'un, tövbeye davet ederek insanlara günahları için nasihat ettiği, insani aşağılama ve düşmeler belleğe alınmalı. Böylece, birbirimize kötülüğü men ederek, iyiliği koruyarak öğrenelim ve çabalayalım. İyilikle birlikte kötülükleri de analım. Hatta iyiyi ve kötüyü gizlememek için yasalarımızın yemini bile, gerçeği aramamızı, iyiyi kötülükten korumamızı, kötülüğün durdurulmasını ve doğruluğa yardım edilmesini emreder. Tanrının emirleri de bu yöndedir. Güzel cübbeler giyilerek, kötü davranışları örtmek isteyen çok insan var ve başkaları da bunları görerek böyle davranmak istiyor. Bu kötü hastalık zamanla ortaya çıkmalıdır.

Lord Buoh, yuce insana, yaratılışını, aklını ve sanatını vb. anlatmadı. Böylece, şeytani bir şekilde, (ki bu da çok şey bilir, evet, bir meleğin ışığında bile insan aldatmacasına dönüşebilirsin) çeşitli hediyelerle Tanrı'nın halkı, Tanrı'nın emrine karşı gelerek kendilerine zarar verirler. Haksız yere, boğaz için, mal mülk için, dürüstlükten ayrılmak, alay ve utanç getirir. Çünkü bu tür şeyler, tüm kötü şeylerin kaynağı olan İblis'e aittir; dilediği zaman korkunç bir intikamcı olabilen ve doğru olanın kendisi olarak sonsuza kadar kalabilen Tanrı'ya değil. Rab Tanrı'nın kendisine bahsettiklerini, kötülük ve kötüler için kullanan kişi, kendini aldatır. Tanrı'nın kendisine emanet ettiklerine layık değildir. Tanrı'nın armağanlarının kötü ve sadakatsiz bir emanetçisi olarak, cezalandırılır ve bu dünyanın birçok bilge adamının bilgeliği ve aldatıcılığı sinsice ele geçirmesi gibi, cezalandırılır ve sonsuz kutsanmış yaşamın görkemi bozulur.

Ancak, hiç kimse Tanrı'yı aldatmaz ya da aldatamaz. Kurnazlık ve aldatıcı sanattan ayrı olarak, her zaman daha iyi bir samimiyet ve vicdan vardır. Bazıları, apaçık bir şekilde karıştırırken ve aldatırken dünyaya göre zengin oluyorlar. Buna da, Tanrı'nın lütfu diyorlar. Buna karşın, onlar ruhta ve temiz vicdanda yok olurken, yoksullar ve muhtaçlar ortada kalıyor. Çünkü kötü vicdan, kendi içinde esenliği olmadan, sadece boğazını doyurmanın düşünür, temiz bir zihinle değil, kurtuluşunu aramak için görüyor. Oysa pişman olup, bir tövbe ile hayatınızı düzeltmek gerekir. Tanrı, biz günahkarların ölümünü değil; aynı Tanrı'nın oğlu tarafından bize vaat edilen, sonsuz yaşama sahip olmamızı ister. Ayrıca, vakayinameler ve yıllıklar, ne bir dost ne de bir düşman hakkında, lütuf, sıkıntı, öfke ya da nefretten dolayı hiçbir aldatmacaya sahip değildir. Kendi haline bırakılacak olan, iyiyi övmektir, şerefsizlik değil. İyinin kendisi övünür, kötü de kendini gösterir ve tanıklık eder. Herkes bu konuda vicdanını rahat tutmalı, gerçeği fark etmeli ve adil Tanrı'nın yargısına sığınmalıdır.

Zavallı Bohemya

Korkunç bir şekilde düşüyorsun sevgili Çek, perişan ve alay konusu oldun,
Herkes memleketine koşar, oysa sen, kaçıyorsun;
Şanınız sefil bir şekilde düştü ve cesaretiniz bitti.
Özgürlük sürgün edildi, kim daha fazla suçluysa,
Kendini koru ondan Lord Buoh ve yeryüzünden cennete gidene kadar yardım et!
Çek toprağı gitti canım annem, ağlamayı bile beceremiyorum, bağır bana!
Övgüde ne kadar görkemli olduğumuzu anımsamak zor;
Fesatlar, günahlar, gerçekler, inançlarla hepsiyle baş başa kaldın.
Çekleri gülmekten men etmişler, özgürlükleri çarçur edilmiş;
Zaten haksızca yargılanıyorlar, sizi incitmişler, ah, nasıl ve kim sizi iyileştirecek?
Ardından sefalet gelecek.
Moravia seninle düştü, seni suçluyorlar. Düşman çıkıp saldırıyor, Ağlıyor seninle, Silezya ve Lusatia;
Sen efendilere karşı çıktın, onlar da kötüyü yaşattılar sana.
Zevklerinizi, gümüşünüzü, altınınızı, kaybettiniz ve şimdi daha da kötü durumdasınız,
Birçoğunuz zaten yok olmasına rağmen, hiçbiriniz hiçbir şeyden pişman değilsiniz.
Ledakdos dövüyor, öldürüyor, üzerinize çamur atıyor,
Birçoklarınız oğullarınızın da katıldığı ziyafetler veriyor,
Ey sevgili Çekler, siz zaten zavallı köleler olmuştunuz!
Rab Tanrı, bu fesatlar nedeniyle, dilediği zaman istediğinizi yapmayı reddeder.
Mücadelesini veren, müminleri için barış yapan her adam ise, manevi bir zırh alır.
Ah, günahların tövbesi, tebaalar ve efendiler, ölüm herkese var, kimse ona karşı koyamaz.
Yukarıda, Rab Tanrı'ya dua et! Barış dile, farklılıkları iptal et.
Sana daha çok şarkı söyledim, artık yurdumla yanamam.
Çok üzgünüm yurdum, korusun bizi Yaradan!

